

वार्षिक पाठ्यक्रम
2025-26
कक्षा द्वादशी (2025-26)
संस्कृतम् (केन्द्रिकम्, कोड सं 322)

खण्ड 'क'

1.अपठित-अवबोधनम्

खण्ड 'ख'

रचनात्मक कार्यम्

2. औपचारिकम् अनौपचारिक पत्रम् / प्रार्थनापत्रम् (मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानपूर्तिं कृत्वा पूर्णं पत्रं लेखनीयम्)

3.चित्राधारिता वाक्य- संरचना

अथवा

अनुच्छेद- लेखनम्

4.लघुकथापूर्तिः (शब्दसूचीसाहाय्येन रिक्तस्थानपूर्ति-माध्यमेन)

अथवा

वार्तालापे एकपक्षपूरणम्

खण्ड 'ग'

अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

5.सन्धिः-पाठ्यपुस्तके प्रयुक्तपदानां सन्धिविच्छेदः सन्धिकरणं च

स्वरसन्धिः

व्यञ्जनसन्धिः

6. पाठाधारित- समासाः विग्रहाःच-

अव्ययीभाव, द्विगु, द्वन्द्व, तत्पुरुष, कर्मधारय, बहुब्रीहिः

7.प्रत्ययाः (प्रकृति प्रत्यय संयोजनं वियोजनञ्च)

कृत् - तव्यत्, अनीवर, क्त, क्तवत्, शतृ, शानच्, क्तिन्।

तद्धित-मतुप्, इन्, ठक्

स्त्री प्रत्यय-टाप्

8.उपपदविभक्तिप्रयोगः(पाठ्यपुस्तकाधारितम्)

9.वाचपरिवर्तनम्(लट् लृट् लकारयोः)

खण्ड 'घ'

(i) पठितावबोधनम्

परीक्षायै निर्धारिताः पाठाः

प्रथमः पाठः अनुशासनम्

तृतीयः पाठः मातुराज्ञा गरीयसी

चतुर्थः पाठः प्रजानुरञ्जको नृपः

पञ्चमः पाठः दौवारिकस्य निष्ठा

षष्ठः पाठः--- सूक्तिसौरभम्

*प्रश्नोत्तराणि,भावार्थे रिक्तस्थानपूर्तिः / प्रदत्ते भावार्थत्रये शुद्धभावार्थचयनम्,अन्वयेषु रिक्तस्थानपूर्तिः,

*प्रदत्तवाक्यांशानां सार्थकं संयोजनम्

*प्रदत्तपंक्तिषु प्रसंगानुसारं पदानाम् अर्थलेखनम्

(ii) संस्कृत साहित्येतिहासस्य सामान्य परिचयः

*भास्वती पाठ्यपुस्तकस्थ पाठानां संदर्भ ग्रन्थाः रचयितारः,तेषां रचना च।

*महाकाव्यम्, गद्यकाव्यम् चम्पूकाव्यम् च

*नाट्यतत्त्वानां मुख्य विशेषतानां परिचयः

आन्तरिक मूल्यांकन -

श्रवणम्+वाचनम्-5+5 अंक

परियोजना कार्यम् -10 अंक

पुनरावृत्तिः

मध्यावधि परीक्षा

उपर्युक्त पाठ्यक्रम दिनांक 06/09/2025 तक पूरा हो जाना चाहिए।

खण्ड 'क'

1.अपठित-अवबोधनम्

खण्ड 'ख'

रचनात्मक कार्यम्

2. औपचारिकम् अनौपचारिक पत्रम् / प्रार्थनापत्रम् (मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानपूर्तिं कृत्वा पूर्णं पत्रं लेखनीयम्)

3.चित्राधारिता वाक्य- संरचना

अथवा

अनुच्छेद- लेखनम्

4.लघुकथापूर्तिः (शब्दसूचीसाहाय्येन रिक्तस्थानपूर्ति-माध्यमेन)

अथवा

वार्तालापे एकपक्षपूरणम्

खण्ड 'ग'

अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

5.सन्धिः-पाठ्यपुस्तके प्रयुक्तपदानां सन्धिविच्छेदः सन्धिकरणं च विसर्गसन्धिः

6 पाठाधारित- समासाः विग्रहाःच-

अव्ययीभाव, द्विगु, द्वन्द्व, तत्पुरुष, कर्मधारय, बहुब्रीहिः

7.प्रत्ययाः (प्रकृति प्रत्यय संयोजनं वियोजनञ्च)

तद्धित-मत्तुप्, इन्, ठक्, त्व, तल् च

स्त्री प्रत्यय-टाप्, डीप्

8.उपपदविभक्तिप्रयोगः(पाठ्यपुस्तकाधारितम्)

9.वाच्यरिवर्तनम्(लट् लृट् लकारयोः)

खण्ड 'घ'

(i) पठितावबोधनम्

परीक्षायै निर्धारिताः पाठाः

सप्तमः पाठः- नैकेनापि समं गता वसुमती

नवमः पाठः मदालसा

एकादशः पाठः- कार्याकार्य- व्यवस्थितिः

*प्रश्नोत्तराणि, भावार्थे रिक्तस्थानपूर्तिः / प्रदत्ते भावार्थत्रये शुद्धभावार्थचयनम्, अन्वयेषु रिक्तस्थानपूर्तिः,

*प्रदत्तवाक्यांशानां सार्थकं संयोजनम्

*प्रदत्तपंक्तिषु प्रसंगानुसारं पदानाम् अर्थलेखनम्

(ii) संस्कृत साहित्येतिहासस्य सामान्य परिचयः

* भास्वती पाठ्यपुस्तकस्थ पाठानां संदर्भग्रन्थाः रचयितारः, तेषां रचना च।

* महाकाव्यम्, गद्यकाव्यम् चम्पूकाव्यम् च

* नाट्यतत्त्वानां मुख्य विशेषतानां परिचयः

आन्तरिक मूल्यांकन -

श्रवणम्+वाचनम्-5+5 अंक

परियोजना कार्यम् -10 अंक

नोट-(*पाठ्यक्रम का यह विभाजन मात्र पढ़ाने के लिए है। वार्षिक परीक्षा में पूरा सिलेबस आएगा।

* विस्तृत जानकारी के लिए सीबीएसई की साइट पर जाकर पाठ्यक्रम देखें।)

पुनरावृत्ति:

वार्षिक परीक्षा

उपर्युक्त पाठ्यक्रम दिनांक **06/12/2025** तक पूरा हो जाना चाहिए।